

Soutěžní právo

II. Zakázané dohody

Struktura prezentace

I. Pojem *dohoda*

II. Protisoutěžní předmět a účinek dohod

III. Ujednání, která se za dohodu nepovažují

IV. Výjimky ze zákazu dohod

1. Oblast zemědělství
2. Blokované výjimky
3. Výjimky *ex lege*

I. Zakázané dohody obecně

- Tržní síla v důsledku koordinace
- Právní úprava
  - § 3 – 5 OHS
  - čl. 101 SFEU, blokové výjimky, oznámení *de minimis*

Pojem dohoda

Čl. 101 SFEU – systematika

- (1) definice, demonstrativní výčet, zákaz
- (2) soukromoprávní důsledky – neplatnost
- (3) výjimky ze zákazu

1. „Sladěné praktiky“

- podniky musejí vytvářet svou obchodní politiku zcela samostatně
- regulace „dohod“ se týká jakékoliv koordinace mezi podniky (*collusion*), resp. odstranění nejistoty ohledně jejich budoucího jednání
- rozlišují se
  - dohody
  - rozhodnutí sdružení podniků
  - jednání ve shodě

(i) dohody

soulad vůlí (concurrence of wills) mezi nejméně dvěma stranami, bez ohledu na to, v jaké formě se tato vůle projeví, pokud představuje skutečný výraz (faithful expression) úmyslu těchto stran

- i pokud byl obsah smlouvy „vnucen“
- nemusí se jednat o závaznou smlouvu

(ii) rozhodnutí sdružení

jakékoliv aktivity sdružení, jejichž cílem je koordinace chování jeho členů

- rozhodnutí, doporučení, stanovy ...

(iii) jednání ve shodě

- Koordinace chování soutěžitelů, která nahradila jejich nezávislé jednání
(Kontakty mezi podniky)
- Cílem preventivní odstranění pochybností o budoucím chování konkurence
- Chování na trhu, které nemůže být vysvětleno jinak než koordinací

Druhy dohod

Horizontální – dohody mezi konkurenty

- Vyšší typová závažnost
- Dopady na soutěž „mezi značkami“ (*interbrand*)

Vertikální – dohody v rámci distribuce

- Týkají se podmínek další distribuce zboží
- Dopady na soutěž „uvnitř značky“ (*intrabrand*)

2. Způsobilost narušit soutěž

- Zakázané jsou dohody směřující narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu (byť potenciálnímu)
vůči stavu, který by na trhu byl nebýt dohody
- Narušení soutěže je jejich
  - cílem (*object*); ne však „úmysl“
  - výsledkem (*effect*)

(i) protisoutěžní předmět

Dohody protisoutěžní již ze své podstaty (*by their very nature*)

- není třeba posuzovat konkrétní účinky ani úmysl stran
- Tzv. omezení s „tvrdým jádrem“ (*hard-core restrictions*), zejm. dohody:
  - o cenách
  - o rozdělení trhu
  - bid rigging, ...

ad protisoutěžní předmět

Příklad „*Air Cargo*“ (2010)

- Dohoda 11 leteckých společností, trvání 6 let
- Původní dohoda o jednotném poplatku za palivo (na kilo)
- Následně odmítnutí platit poplatek za palivo navazujícím přepravcům
- Následně poplatek za pojištění
- Pokuta 800 mil. EUR

(ii) protisoutěžní účinek

- skutečný i potenciální
- hodnocení celého ekonomického kontextu dohody (nejen doslovný výklad předmětných ustanovení)
- nezohledňovány „prosoutěžní“ účinky

3. Obsah – demonstrativní výčet

- přímo nebo nepřímo určují **nákupní nebo prodejní ceny** anebo jiné obchodní podmínky
- omezují nebo **kontrolují výrobu**, odbyt, technický rozvoj nebo investice
- **rozdělují trhy** nebo zdroje zásobování
- uplatňují vůči obchodním partnerům **rozdílné podmínky** při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži
- podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další **plnění, která** ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv **nesouvisejí**

4. Co dohodou není

- „dohody“ uvnitř podniku (+ tzv. nepravé obchodní zastoupení)
- tzv. *ancillary restrictions*
- dohody se zanedbatelným dopadem na trh (*de minimis*)

ad de minimis

- oznámení EK 2014/C 291/01
- zákaz se nevztahuje na jednání se zanedbatelným dopadem na soutěž, tj. tržní podíl
  - 10 % u dohod horizontálních
  - 15 % u dohod vertikálních
- nevztahuje se na „tvrdá“ omezení

Výjimky ze zákazu dohod

Dohody jsou zakázané a neplatné, není-li dána výjimka

- oblast zemědělství
- bloková výjimka
- výjimka *ex lege*
- posuzuje a prokazuje sám soutěžitel (zrušeno tzv. určovací řízení)
  - dosavadní judikatura
  - oznámení EK (2004/C 101/08)

1. Výjimka pro zemědělství

- Čl. 42 SFEU: soutěžní pravidla se na zemědělskou produkci vztahují jen v rozsahu stanoveném nařízením
- Nařízení Rady (ES) 1184/2006
- Soutěžní pravidla se uplatní v plném rozsahu, s výjimkou *dohod, které se týkají produkce a obchodu se zemědělskými produkty*, které
  - tvoří nedílnou součást národní organizace trhu, nebo
  - jsou nezbytné k dosažení cílů CAP
(eg. dohody o společném skladování, zpracování, ... NE O CENÁCH)

2. Výjimky obecně

- Dohody *ex lege* a *ab initio* platné (§ 3/4 OHS, čl. 101/3 SFEU)
  - zlepšení technologie, hospodářský rozvoj
  - vyhrazuje spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách
  - obsahují jen nezbytná omezení
  - neumožní vyloučit hospodářskou soutěž na relevantním trhu

(i) Výjimky ex lege

- Teoreticky pro jakoukoliv dohodu, která splňuje podmínky
- Nahrazuje původní tzv. *individuální výjimky*
- Jaký je vztah k blokovým výjimkám?

(ii) blokové výjimky

- Určité typizované kategorie dohod vyjmuty ze zákazu (eg. distribuční, výzkum a vývoj, pojišťovnictví)
- Nařízení EK (Rady)
- Stanoví obrat, tržní podíl, možná ujednání
- V ČR i na jednání bez komunitárního prvku
- Možnost Úřadu vydávat další (§ 4/2 ZOHS)
- Možnost v konkrétním případě výjimku odejmout

Příklad zmocnění pro BV

Nařízení Rady (ES) 487/2009 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na některé kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví letecké dopravy

- Oprávnění Komise vydat blokovou výjimku formou nařízení
- Na určité období

ad Příklad zmocnění pro BV

Komise může určit, že čl. 101 (1) SFEU se nevztahuje na dohody, jejichž cílem je

- společné plánování a koordinace letových řádů
- konzultace o sazbách pro přepravu cestujících, zavazadel a nákladu na pravidelných leteckých linkách
- společné provozování nových nebo méně vytížených pravidelných leteckých linek
- přidělování volných letištních časů (slotů) na letištích a letových řádů
- společný nákup, rozvoj a provoz automatizovaných rezervačních systémů týkajících se tvorby letových řádů, rezervací a vystavování letenek leteckými dopravci

ad Příklad zmocnění pro BV

- Komise takové nařízení – blokovou výjimku nevydala

Příklad blokové výjimky

**Nařízení Komise (ES) 330/2010 o aplikaci čl. 101 (3)
Smlouvy na některé kategorie vertikálních dohod**

- vertikální dohody
- do 30 % kupujícího i prodávajícího

ad Nařízení 330/2010

Ujednání o ceně

- Zakázáno přímé nebo nepřímé určení ceny
- Zakázáno určení minimální ceny
- Možno cenu doporučit
- Možno stanovit cenu maximální

ad Nařízení 330/2010

Výhradní distribuce

(jeden distributor vůči určitému území / skupině zákazníků)

- možno alokovat území / zákazníky a zakázat *aktivní prodeje*
- možno zakázat velkoobchodníkům prodávat konečným zákazníkům
- možno *závazek nekonkurovat* (neprodávat konkurující / odebírat nejméně 80 %)
  - max. na 5 let (nebo pokud prodává z prostor prodejce)

ad Nařízení 330/2010

Selektivní distribuční systém (kvalitativní)

(tj. prodávající prodává jen distributorům splňujícím určitá kvalitativní kritéria)

- členům SDS lze zakázat
  - prodej distributorům mimo SDS
  - prodej z jiné než schválené provozovny
- členům SDS nelze zakázat
  - vzájemné dodávky
  - aktivní ani pasivní prodeje konečným zákazníkům
  - prodej zboží *určité* konkurenční značky

Děkuji Vám za pozornost ...

Michal PETR

michal.petr@upol.cz